

НАЗИВ БАЛКАНСКОГ ПОЛУОСТРВА

„Балканско полуострво је мењало више пута име, чешће него ма која од европских географских целина. Ова су имена позајмљивана било од цивилизација које су се на њему развијале или од имена великих царстава која су се на њему смењивала. Нека од тих имена се везују за начин како се схватао рељеф полуострва у класично доба и у доба ренесансе.“ Пре 19. века називало се Јелинско или Грчко полуострво, па Византијско полуострво, Римско или Илирско полуострво.

„У доба ренесансе оно се звало *Catena Mundi* или *Catena del Mondo*. Испитивачи прве половине 19. века зову га Централно било (*Centralkette*). Оно је делило јужне балканске земље: Грчку, Македонију и Тракију од северних, теже приступачних и хладних области, са великим снеговима и јаким мразевима, које су насељене, како говораху Јелини, варварима. Тек после путовања *Ami Boue*-а и *A. Viquesnel*-а, у првој половини 19. века, почело се примећивати да велико Централно било не постоји, и да је, на против, Полуострво просечено са севера на југ, не само клисурама већ нарочито моравско-вардарском удолином, дуж које данас иде железнички пут Београд–Солун. Требало је још доста времена да картографи приме и искористе ова схватања.

Наилази се до близу 1870. год. на географске карте на којима је још нацртано Централно било. Из овог погрешног схватања о Централном билу произашло је и садање име Балканског полуострва. Источни његов део звао се Хемус. То име примењено на планине које нису много удаљене од Цариграда, и које су често помињали класични и византијски писци, било је познатије од оних која су давата другим деловима Централног била.

Испитивачи у почетку 19. века сазнали су да се класични Хемус зове Балкан. Инспиришући се погрешним схватањем о Централном билу, географ *A. Zeune* дао је Полуострву 1808. год. име Балканско полуострво, *Balkanhalbinsel* или *Naemushalbinsel*.... Име Балкан, уместо Хемус, није потпуно тачно. Ово име на турском значи планина у опште. Турско становништво источног дела Полуострва зове Балканом и данас источни део старог Хемуса... Врло је вероватно да су *Ами Буе* и други испитивачи чули назив Балкан од својих пратилаца, који су овим именом називали и централне и западне делове овог Била, јер Турци Балканом називају сваку планину, кад јој не знају име. Словенско становништво ових области зове ове делове класичног Хемуса *Сѝара ѓланина*. То је једино тачно име. Ипак је име Балкан данас примењено у научној литератури и на картама готово у опште као име целог била од Вршке Чуке до Црног мора .”

Јован Цвијић, *Балканско полуострво и јужнословенске земље*